

Ἐντελῶς ξένος, πάντοτε μετὰ τοῦ ξένος πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας τῆς ἀλλοτριότητος: Ὁ δεῖνα εἶναι ξένος καὶ ἀπόξενος πολλαχ. || Ἄσμ.

Ἄσπερη παράσπερη βαμπακὰ ποῦ εἶχα ᾽ς τὴν αὐλή μου, τὴν σκάλιζα, τὴν πότιζα, τὴν εἶχα γιὰ δική μου, μὰ ᾽ρθε ξένος καὶ ἀπόξενος, ἤρθε καὶ μοῦ τὴν πῆρε Πελοπν. (Οἶν.)

ἀποξενυχτίζω Ἀθην. κ.ἀ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξενυχτίζω.

1) Διέρχομαι τὴν νύκτα ἄγρυπνος: Μ' ἔπιασε ἀγρυπνία καὶ ἀποξενύχισα. Σὰν ἀποξενυχτισμένος φαίνεσαι (νυσταλέος).

2) Μετβ. συντροφεύω τινὰ ἄγρυπνος, οἶον τὸν νεκρόν, τὸν ἀσθενῆ: Ἀποξενύχτισαν τὸν νεκρὸ μὲ μοιρολόγια. Συνών. ξενυχτίζω.

ἀποξένωμα τό, σύνηθ. ἀποξένωμαν Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξενώνω.

Τὸ νὰ θεωρῇ τις κἀνένα ξένον, ἐπὶ συγγενῶν συνήθως.

ἀποξενώνω σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ἱμερ. Ὁφ. Τραπ.) ἄποξενώνω ἐνιαχ. ἀπουξινώνου Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. Σκόπ. κ.ἀ. ἀποξενούχου Τσακων.

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἀποξενῶ, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀποξενοῦμαι.

1) Καθιστῶ τινὰ οἶονεῖ ξένον, θεωρῶ ξένον ἐπὶ τέκνων καὶ συγγενῶν σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ἱμερ. Ὁφ. Τραπ.) Τσακων.: Μὲ ἀποξένωσε ὁ ἀντρας μου - ὁ θεῖός μου - ὁ ἀδερφός μου κττ. Ἀποξένωσε τὸ παιδί του. Μὲ τὰ πολιτικὰ κόμματα ἀποξενωθήκαμε σύνηθ. Ποξενώνεται τὸ φηλυκὸ (οἶονεῖ καθίσταται ξένον ἀπὸ τῆς πατρικῆς οἰκογενείας) Σίφν. Τῶπ ἐπεξένωσε με ἀδελφός μ' Τραπ. Ἐπεξενώθεν ἀσ' σοῦ θείου ἀτ' αὐτόθ. Τὸ παιδί ἐπεξενώθη μας (μᾶς ἀποξενώθηκε) Ἱμερ. β) Ἀπομακρύνω Θράκ.: Οὐ γιαιτρός βούλλουσιν τὰ δέντρα γιὰ ν' ἀπουξινώσ' τ'ν ἀστένια. Μέσ. ἀπομακρύνομαι τινος, παύω νὰ συναναστρέφωμαι τινὰ Πόντ. (Ἱμερ.): Ἐπεξενώθεν ἀσ' σὴ γειτονίαν ἐμουν. 2) Ἀποξενῶ τινὰ τῆς πατρικῆς περιουσίας, ἀποκληρώνω Ἡπ. (Ζαγόρ.) Κρήτ. κ.ἀ.: Ἐποξένωσε τὰ παιδιὰ δου κ' ἤδωκε τὸ πρᾶμα δου ᾽ς ἕναν ἀνιρὸ δου Κρήτ.

ἀποξενώτερος ἐπίθ. Πελοπν. (Λακεδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἀπόξενος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ώτερος.

Ὁ μὴ στενὸς συγγενής: «Τὸ Σάββατο τὸ ἐσπέρας συναθροίζονται εἰς τὸ σπῖτι τοῦ γαμπροῦ οἱ κεκλημένοι φέροντες οἱ μὲν στενοὶ συγγενεῖς πέντε ἕως ἑπτὰ πίττες, οἱ δὲ ἀποξενώτεροι δύο ἕως τρεῖς» (ἐκ περιγραφῆς γάμου).

ἀποξεξυπνῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξεξυπνῶ.

Κοιμώμενόν τινὰ ἐξεγείρω, ἐξυπνίζω τινὰ: Μὲ τσοῖ φωνῆς μ' ἐποξεξυπνήσανε.

ἀποξεραίνω κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) ἀπουξιραίνου βόρ. ιδιώμ. ποξεραίνω ἐνιαχ. πουξιραίνου ἐνιαχ. βόρ. ιδιώμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξεραίνω.

1) Ξηραίνω ἐντελῶς: Ἐσὺ δὰ τσοῖ ἀποξέρανες τσοῖ σμαρίδες Θήρ. Ὁ κῆπος θέλει πότισμα, γιὰτὶ δ' ἀποξεραθοῦν οἱ-ῖ-ἀγουρῆς Κρήτ. β) Μέσ. μένω κατάπληκτος ὑπὸ αἰφνιδίας τινὸς εἰδήσεως ἢ ὑπὸ λύπης Κρήτ.: Ἐποξεράθηκα ὁδε δό'κουσα. Ἐποξεράθηκεν ὁδὲν ἤκουσε πῶς ἐσκοτώθηκεν ἀδερφός τση. Συνών. ξεραίνομαι (ιδ. ξεραίνω).

2) Μέσ. παύω νὰ εἶμαι ξηρός, γίνομαι ὑγρὸς τέως ξηρὸς ὦν Πόντ. (Τραπ.): Ἐπεξεράθαν τὰ φύλλα ἀπέσ' ᾽ς σὸν νερόν.

ἀποξέραμμαν τό, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξεραίνω.

Μεταβολὴ τῆς ξηρότητος εἰς ὑγρότητα.

ἀποξεραμμός ὁ, ἀμάρτ. ἀπουξεραμ-μός Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξεραίνω.

Κατάπληξις: Φρ. Ἐξὶ καὶ ξερὸ καὶ ἀπουξεραμ-μός! (ἐνν. νὰ σὲ πιάσῃ! Ἀπάντησις πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον ἔ! ἔ!)

ἀποξερανίσκω ἀμάρτ. ποξερανίσκω Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξερανίσκω.

Μαλακώνω ξηρόν τι πρᾶγμα: Τὸ ζυμάριν ἐν' πολ-λὰ σκληρόν τῶι ποξεράνῃ το κομ-μάτιν.

ἀποξερνῶ πολλαχ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξερνῶ.

Ἐκβάλλων δι' ἐμετοῦ τὸ περιεχόμενον τοῦ στομάχου παύω πλέον νὰ ἐμῶ: Ὅσα ἔφαγε τὰ ξέρασε καὶ τὰ ἀποξέρασε.

ἀπόξερρος ἐπίθ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπίθ. ξερός.

Κατάπληκτος ἐνθ' ἀν.: Φρ. Ξερός καὶ ἀπόξερρος! (ἐνν. νὰ μείνῃς! Ἀπάντησις πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον δὲν ξερώ) Θήρ.

ἀποξερριζώνω πολλαχ. ἀπουξερριζώνου ἐνιαχ. βόρ. ιδιώμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξερριζώνω.

Ἐκρίζω ἐντελῶς, ἀφανίζω: Ἄσμ.

Τὶ βάρεσε τὸ μόλεσμα καὶ ἡ κακειὰ χολέρα

κ' ἐκεῖ ὁποῦ θελ' εὐρεῖ τρεῖς παίρνει μόνο τοὺς δύο | . . . καὶ ὅπου εὐρη ἕνα μοναχό, τὸν ἀποξερριζώνει

ἀποξερρίχνω ἀμάρτ. ἀποξερρίχνου Τσακων.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξερρίχνω.

1) Ἀπορρίπτω, ἀποβάλλω. 2) Ἐνεργῶ ἢ πάσχω ἔκτρωσιν. Συνών. ρίχνω.

ἀποξεσκίδι τό, ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή 101

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξεσκίζω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

Τὸ διὰ τῆς σχίσσεως ἢ ἀπορρακώσεως ὑπόλειμμα, ράκος: Ποίημ.

... Τὰ ἴδια

ποῦ ἦτανε οἱ χιτῶνες καὶ οἱ πορφύρες μου, ἀπομεινάρια ἀπάνου σας καὶ ἀποξεσκίδια».

ἀποξεσκίζω πολλαχ. ἀπουξισκίζου βόρ. ιδιώμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξεσκίζω.

1) Σχίζω ἐντελῶς: Ἦταν σκισμένο τὸ παντελόνι του καὶ ἀποξεσκίστηκε. Μὴν τὸ ξαναφορέσης ἀμπάλωτο καὶ ἀποξεσκιστῇ. 2) Μέσ. μεταφ. ἀποβάλλω πᾶσαν αἰδῶ, ἀπαισχυντῶ: Δὲν εἶναι νὰ τὴν μπάζῃς σπῖτι σου, γιὰτὶ ἀποξεσκίστηκε (κατήντησε μοιχαλὶς).

ἀποξεσκολίζω Κρήτ. Κῶς κ.ἀ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξεσκολίζω.

Παύω φοιτῶν εἰς σχολεῖον ἐνθ' ἀν.: Εὐτὸς ἀποξεσκόλισε, δὲ δοῦ χρειγιάζουσαι ἄλλα γράμματα Κρήτ.

ἀπόξεσμα τό, Κάσ.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀπόξεσμα.

Τὸ διὰ τῆς ξέσεως λαμβανόμενον, ξέσμα: Ἀπόξεσμα τοῦ βαρελλιοῦ.

ἀποξετέλειωμα τό, Κρήτ. (Κασιδ. κ.ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξετελειώνω.

Τὸ τέλος ἐνεργείας τινός, ἀποτελειώσις: Καλά 'ναι, μόνο νὰ δῶ τ' ἀποξετελειώματά σας Κατσιδ. || Ἄσμ.

Κοιμήσ' ἀπὸν σοῦ ράφτουνε τὸ πάπλωμα 'ς τὴν Πόλι καὶ σοῦ τὸ ξετελεύουνε σαράδαγὸ μαστόροι, 'ς τὴ μέση βάνου δὸν ἀετό, 'ς τὴν ἄκρη τὸ παγώνι καὶ 'ς τ' ἀποξετελειώματα βάνου δὸ χελιδόνι

Κρήτ.

ἀποξετελειώνω Κρήτ. (Κατσιδ. κ.ά.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξετελειώνω. Ἡ λ. ἐν Ἑρωφίλ. Ἀφιέρ. (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) στ. 2.

Φέρω εἰς πέρας ἐνεργειάν τινα, ἀποτελειώνω τι ἰδίᾳ ἐπὶ γάμου: Ἐποξετελειώσετέ τα γιὰ νὰ τσοὶ παδρέντετε; Γλήγορα γλήγορα τ' ἀποξετελειώσανε καὶ θὰ κάμουνε τὸ γάμο σὲ δέκα μέρες.

ἀποξέχασμα τό, ἀμάρτ. ἀπουξέχασμα Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀποξεχνῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Λησμοσύνη, λήθη. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀπολησμονήσι.

ἀποξεχνῶ Ἀθῆν. Ἀνδρ. Ἡπ. Κάρπ. Κρήτ. Νάξ. Σέριφ. κ.ά. ἀποξεχνῶ Ἰων. (Καράμπ. Σμύρν.) Χίος κ.ά. — Λεξ. Αἰν. ἀποξεχνῶ Θράκ. (Ἀδριανούπ.) κ.ά. ποξεχνῶ Κάσ. Κρήτ. ποξεχνῶ Νίσυρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξεχνῶ.

1) Λησμονῶ ἐντελῶς ἔνθ' ἄν.: Τὸ 'ρίφι ἀποξεχνῶ τὴ μάννα του Σέριφ. Ἐποξεχάσεν εὐτὸς καὶ τσοὶ συντρόφοι δὸν καὶ τὸ δατέρα δὸν Νάξ. Ἀμα λείπω κάμποσα χρόνια θὰ μ' ἀποξεχάσετε Ἀθῆν. Δὲ γίνεται πρὸς κουβέντα γι' αὐτόν, ἀποξεχάστηκε αὐτόθι. || Ἄσμ.

Καὶ τὸ σταυρὸ νὰ προσκυνῶ νὰ μὴ σὲ ποξεχνῶ Νίσυρ.

Μέσ' 'ς τὰ γλυκὰ τὰ μάγια σου, τ' ἀγγελικά σου κάλλη σιγὰ σιγὰ ποξεχάσα κάθε ἀγάπη ἄλλη

Κρήτ.

Ἀν ἐποξεχάσες ἐσύ, μάννα, τ' ἀγαπητοῦ σου, ἐπολησμονήσα κ' ἐγὼ τοῦ γλυκοποθητοῦ μου

Κάρπ.

Ἀν τὴν ἐπάρης, ὕπνε μου, γλυκὰ ποκοίμισέ τη ν' ἀποξεχάσῃ τοῦ 'νζιού, νὰ ὀργομεαλύνῃ

(βαυκάλ.) αὐτόθι. 2) Ἐνεργ. ἀμτβ. καὶ μέσ. ἀποβάλλω τὴν μνήμην, καταλαμβάνομαι ὑπὸ λησμοσύνης, ἀφαιρούμαι Ἀθῆν. Ἡπ. Ἰων. (Καραμπ. Σμύρν.) Κάσ. Νάξ. — Λεξ. Αἰν. κ.ά.: Ἀπὸς ἡφύγαμε ἀπ' τὴν Ἀνατολή, ἀποξεχνῶ Καράμπ. Σμύρν. Ἀποξεχάστηκα μὲ τὴν κουβέντα καὶ δὲ θυμήθηκα τὴ δουλειά μου Ἀθῆν. Ἀποξεχάστηκα καὶ μὲ βρῆκε ἡ νύχτα αὐτόθι. Ἀποξεχάστηκε 'ς τὸ παιγνίδι αὐτόθι. || Ἄσμ.

Τσοὶ πῆες τσοὶ ποξεχάσες μέσα 'ς τοῦ Γαπουλέλλη, τσοὶ πῆες τσοὶ ποκκούμπισες πάνω 'ς ἓνα βαρέλλι

Κάσ.

Παππᾶς τὴν εἶδε κ' ἔσφαλε, διάκως κὶ ἀποξεχάθη

Ἡπ. Συνών. ξεχνῶ.

ἀποξεχνῶ ἀμάρτ. ἀποτσιχύνου Τσακων.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξεχνῶ.

Ἐκχέω, χύνω.

ἀποξηλώνω σύνθηθ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξηλώνω.

Διαλύω ἐντελῶς τὰς ραφὰς τοῦ ἐρραμμένου, οἷον ἐνδύματος, ὑποδήματος κττ., τελειώνω τὸ ξήλωμα: Ἀποξηλώθηκε πρὸς τὸ παπούτσι καὶ δὲ φορεῖται.

ἀποξημέρωμα τό, Κάρπ. Κρήτ. (Μονοπάτσ. κ.ά.) Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀπουξημέρωμα Θράκ. (Αἰν.) κ.ά.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. ξημέρωμα.

Συνήθως πληθ., ὁ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου χρόνος, τὸ λυκαυγὲς ἔνθ' ἄν.: Ἦρθε τ' ἀποξημερώματα Μονοπάτσ. Ὅτ' ἀποξημερώματα πέθανε Ἀπύρανθ. || Ἄσμ.

Ἀν εἶναι νύχτα, μὴν τὸ πῆς, κὶ αὐγὴ, μὴν τὸ λαλήσης κὶ ἂν εἶναι ἀποξημέρωμα, γλυκὰ κιλάσέ το

Κάρπ.

Εἰς τ' ἀποξημερώματα ἡ κόρ' ἐνυχομάχει, 'ς τοῦ ἡλίου τὸ βασίλειμα 'ς τὸν τάφο τὴν ἑάλα (ἐβάλαν) αὐτόθι.

Τὸ βράδυ κλαίνε γιὰ βυζὶ καὶ τὴν αὐγὴ γιὰ ἄλα καὶ τ' ἀποξημερώματα γιὰ τὴ γαμένη μάννα (ἄλα = γάλα) Ἀπύρανθ.

Ὅτ' τὰ σκοτεινὰ τὴν ἔλουνε, 'ς τὸ φέγρος τὴ χτενίζει καὶ 'ς τ' ἀποξημερώματα τήνε σειραδοπλέκει

Κρήτ. Συνών. ἀποδιαφώτισμα, ξημέρωμα.

ἀποξημερώνομαι Κρήτ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξημερώνομαι, δι' ὃ ἰδ. ξημερώνω.

Καταλαμβάνομαι ὑπὸ τῆς αὐγῆς: Ἄσμ.

Μὲ δαχινὴ σηκώνονταί με τόση δροσινάδα κὶ ἀποξημερωθήκανε 'ς τοῦ Γάζη τὴ γαμάρα.

ἀπόξιμος ἐπιφών. ἀμάρτ. ἀπόξιμος Θράκ. (Αἰν.) ἀπούξιμος Θράκ. (Αἰν.) ἀπούξ'νους Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιφών. ὄξιμος.

Ἐπιφώνησις πρὸς τὸν γογγύζοντα ἢ τὸν ἐρωτῶντα διὰ τοῦ οὐ! ἢ ἀ! ἔνθ' ἄν.: Οὐξίνους κὶ ἀπόξιμους Αἰν. Ἀξ'νους κὶ ἀπούξ'νους! Ἀδριανούπ.

ἀποξοδιάζω (I) Ἡπ. (Τζουμέρκ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξοδιάζω (I) < ἔξοδο. Δαπανῶ πᾶν ὅ,τι ἔχω, παύω νὰ δαπανῶ ἕνιαχ.: Ἄσμ.

Ἀν ξόδιασε κὶ ἂν ξόδιασε χίλια τρακόσια γρόσια, 'ς τὴ σκάλα της κατασκαλῆς ἐννεὰ πύργους ἀσήμε... καὶ φόντας τ' ἀποξόδιασε βῆκε 'ς τὸ παραθύρι, Κώστα μου μὴν ξοδιάζεσαι, μὴ χάνης καὶ τὸ βιό σου.

ἀποξοδιάζω (II) Κρήτ. (Σητ.) ἀπουξοδιάζου Ἡπ. (Τζουμέρκ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. ξοδιάζω (II) < ἔξοδι.

Τελειώνω τὴν ἀνάγνωσιν τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας τινὸς ἔνθ' ἄν.: Δὲν ἐποξόδιασαν ἀκόμη τὸ λείψανο Σητ. Ἐποξόδιασ' ὁ παππᾶς τὸ λείψανο κὶ ἀκόμη ν' ἀνοίξουνε τὸ δάφο αὐτόθι.

ἀποξοινίζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπόξοινος.

Ἀποκαθίσταμαι νηφάλιος ἐκ προτέρας μέθης: Ὁ δεῖνα μεθυσμένος ἐποξοίνισεν.

ἀπόξοινος ἐπιθ. ἀμάρτ. πόξοινος Κύπρ. (Πάφ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἔξοινος.

Ὁ παύσας νὰ εἶναι μέθυσος, νηφάλιος: Ἄσμ.

Ἐγὼ τὸ εἶπον εἶπον το τῶαί τὸ λαλῶ λαλῶ του τῶαί μεθυσμένος εἶπον το τῶαί πόξοινος λαλῶ το.

ἀποξυλάδα ἡ, Σύμ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ, τοῦ οὐσ. ξύλο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄδα.

Πληθ., αἱ ἐπὶ πλέον πληγαὶ αἱ διδόμεναι πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ξυλοκοπήματος.

